

GEMEENTE BOEKEL

VOORSTEL AAN DE RAAD

Datum	:	3 maart 2020
Voorstel van	:	college van burgemeester en wethouders
Onderwerp	:	Concept bod Regionale Energie Strategie en lokale inbedding.
Portefeuillehouder	:	Martijn Buijsse

Samenvatting

Boekel is één van de 16 gemeente die samen met andere partijen de Regionale EnergieStrategie (RES) Noordoost Brabant heeft opgezet en gaat implementeren. Deze samenwerking volgt uit afspraken gemaakt in het Klimaatakkoord van Parijs en vervolgens de Klimaatwet. Onderdeel van het Klimaatakkoord is de afspraak dat elke regio in Nederland een Regionale Energiestrategie (RES) opstelt. Het concept bod RES is een bod van de regio aan het Rijk waarin staat hoe de regio bijdraagt aan de doelen van het nationaal Klimaatakkoord.

De stuurgroep RES Noordoost Brabant heeft voor onze regio het concept bod RES bepaald. Het bod wordt met dit raadsvoorstel ter goedkeuring aan u voorgelegd.

Tevens presenteren wij u het adviesrapport van de Raadswerkgroep RES die zich verdiept heeft in de mogelijke invulling van de Boekelse opgave die volgt uit de RES Noordoost Brabant.

Het goed functioneren van de Raadswerkgroep RES heeft ons er toe aangezet om op een ongeveer gelijke wijze een werkgroep energietransitie Boekel te willen opzetten. De werkgroep zal worden ingesteld om initiatieven op het vlak van energie (elektra en warmte) te monitoren en mogelijk mee te initiëren.

Wat zeer naar voren kwam uit de Raadswerkgroep RES is dat iedereen het er over eens was dat we moeten starten met besparen. Ook het beter positioneren van BoekelEnergie kwam sterk naar voren. Om deze reden willen we BoekelEnergie ondersteunen bij het organiseren van voorlichting(sbijeenkomsten) inzake de RES. De bedoeling hiervan is dat dit leidt tot meer draagvlak en daadkracht waardoor de energietransitie sneller en efficiënter wordt uitgevoerd.

Voorgesteld besluit:

In te stemmen met:

1. het regionale concept bod voor 2030 bestaande uit:
  - 5,5 PJ (= 1,5 Tw) aan hernieuwbaar op te wekken elektriciteit;
  - 11% besparing van elektriciteit en warmte;
  - 3 PJ hernieuwbaar op te wekken warmte.
2. de lokale opgave RES voor 2030 van 0,11 PJ (= 0,03 Tw) aan hernieuwbaar op te wekken elektriciteit voor onze gemeente, als bijdrage aan het regionale concept bod en de landelijke doelstellingen, zoals opgenomen in de Concept RES Noordoost Brabant;

3. de leidende principes voor regionale samenwerking in de RES Noordoost Brabant;
4. het afwegingskader als handvat voor het afwegen van lokale- en (sub)regionale gebiedskeuzes, gericht op de realisatie van de RES opgave.

En kennis te nemen van:

5. het oprichten en faciliteren van een werkgroep energietransitie Boekel voor een periode van 2 jaar.
6. het ondersteunen van BoekelEnergie bij het organiseren van voorlichting(sbijeenkomsten) over RES onderwerpen.

Inleiding/probleemstelling:

Met de Klimaatwet, die in december 2018 met grote meerderheid werd aangenomen in de Tweede Kamer, geeft de Nederlandse overheid invulling aan het akkoord van Parijs. De Klimaatwet stelt het doel dat Nederland in 2030 49% CO₂ uitstoot ten opzichte van 1990. In 2050 moet deze CO₂-reductie 95% zijn. Om deze doelstelling te realiseren, heeft het kabinet in juni 2019 een pakket aan maatregelen vastgesteld in het nationaal Klimaatakkoord. Dit pakket is de uitkomst van overleg met vertegenwoordigers van inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties, provincies, waterschappen en gemeenten. Onderdeel van het Klimaatakkoord is de afspraak dat elke regio in Nederland een Regionale Energiestrategie (RES) opstelt. De RES is een bod van de regio aan het Rijk waarin staat hoe de regio bijdraagt aan de doelen van het nationaal Klimaatakkoord. De RES bevat een inventarisatie van het energieverbruik en de CO₂-uitstoot van de regio. Daarnaast staat in de RES een overzicht van lopende projecten, plannen en strategische keuzes voor de korte en lange termijn. De focus ligt op het 1) opwekken van duurzame elektriciteit, 2) energiebesparing en de 3) nieuwe vormen van warmte in de gebouwde omgeving. Gemeenten, de provincie, waterschappen en netbeheerders hebben samen de verantwoordelijkheid om de gestelde opgave op tijd te realiseren. De RES Noordoost Brabant heeft een horizon van 2030 met een doorkijk naar 2050.

Op 4 april 2019 heeft uw raad het Bestuurlijk startdocument RES Regio Noordoost Brabant vastgesteld. Hierin is het proces voor de komende jaren geschetst. Met de vaststelling van het startdocument heeft u kaders meegegeven voor het vaststellen van de RES Noordoost Brabant. Binnen deze kaders is de Regionale Stuurgroep RES Noordoost Brabant van start gegaan. In de regionale stuurgroep zijn alle gemeenten, de provincie, netbeheerders en waterschappen vertegenwoordigd.

In de RES wordt weergegeven welke bijdrage de regio gaat leveren aan de CO₂-doelstelling van de rijksoverheid: 49% minder CO₂ in 2030. De RES draagt bij aan deze doelstelling door het realiseren van opwek van hernieuwbare elektriciteit en hernieuwbare warmte voor de gebouwde omgeving. De totstandkoming van de RES is een dynamisch proces voor de langere termijn. "Pionieren en ontdekken" staan hierin centraal. De RES wordt daarom de komende jaren in stappen verder ingevuld. De Concept RES Noordoost Brabant die nu voorligt is de eerste stap. De concept RES-en van alle regio's zullen in 2020 worden doorgerekend door het Planbureau voor de leefomgeving (PBL). De optelsom van de concept-RES-en van alle regio's moet voldoende zijn om de landelijke doelstelling te realiseren. Het resultaat van deze doorrekening is de basis voor de RES Noordoost Brabant 1.0. Hierin zal het definitieve bod van onze regio worden vastgelegd. Met versie 1.0 komen we in het voorjaar van 2021 bij u terug. Pas dan is de opgave definitief. In de jaren daarna wordt de RES tweejaarlijks geëvalueerd. Indien nodig wordt de strategie bijgesteld en opnieuw aan u voorgelegd.

Namens de regionale stuurgroep RES vragen wij aan uw raad om de Concept RES Noordoost Brabant vast te stellen. Hiermee committeert u zich aan het regionale concept bod, de lokale opgave, de leidende principes en het afwegingskader als handvat voor het afwegen van lokale- en gebiedskeuzes, gericht op de realisatie van de RES opgave.

Bij het vaststellen van de startnotitie RES Noordoost Brabant, heeft de gemeenteraad van Boekel ook kennis genomen van het instellen om een Raadswerkgroep RES in te stellen. In 3 bijeenkomsten hebben gemeenteraadsleden en burgerleden samen met inwoners en

vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties zich verdiept in de complexe opgave van de RES Noordoost Brabant. Dit om uiteindelijk te komen tot een gewogen Boekels bod. Het advies van de raads werkgroep is om als gemeente Boekel haar deel bij te dragen aan de RES Noordoost Brabant. Dit is een reëel doel voor gemeente Boekel.

In de bijlage vindt u het adviesrapport van de gehouden Raads werkgroep RES bijeenkomsten. Daarin wordt ook aanbevolen om met enkele maatregelen die bijdragen aan de RES direct te starten. Het oprichten van een Werkgroep om ontwikkelingen en innovaties op gebied van duurzame opwek te stimuleren en het ondersteunen van BoekelEnergie zijn er twee van.

Werkgroep energietransitie Boekel

De Werkgroep energietransitie Boekel willen we oprichten om de initiatieven op het vlak van energie (elektra en warmte) die binnen de Boekelse gemeenschap ontstaan te monitoren en mogelijk mee te initiëren. Het doel is om verschillende partijen uit gemeente al in een heel vroeg stadium met elkaar in gesprek te laten zijn over initiatieven en uitwisseling van kennis. Dit zodat verschillende initiatiefnemers niet opnieuw het wiel hoeven uit te vinden. Daarnaast is het mogelijk dat we de Werkgroep in de toekomst betrekken bij het beoordelen en score van aangevraagde RES initiatieven op het gebied van duurzaamheid. Een voorbeeld van een RES initiatief is de aanleg van een zonneweide.

We zien het voor ons dat de Werkgroep gaat bestaan uit leden van plaatselijke stakeholders bij de energiestrategie zoals bijvoorbeeld Leefbaar Venhorst, BoekelEnergie en de plaatselijke ZLTO. De werkgroep zal naar verwachting 2 a 3 keer per jaar bijeenkomen.

Ondersteunen BoekelEnergie

BoekelEnergie heeft aangegeven bereid te zijn de duurzaamheidsuitdagingen op het gebied van de RES te willen uitdragen en mogelijk mee te initiëren. BoekelEnergie ondersteunen bij de organisatie van voorlichting(s)bijeenkomsten, leidt naar onze verwachting tot meer draagvlak en daadkracht waardoor de energietransitie sneller en efficiënter wordt uitgevoerd. De voorlichting(s)bijeenkomsten zullen gaan over ontwikkelingen die inzake de RES (gaan) spelen. Daarnaast is het mogelijk dat BoekelEnergie goede initiatieven samen met bijvoorbeeld ondernemers en/of burger verder uitwerkt en initieert. Denk bijvoorbeeld aan de reeds gerealiseerde postcoderoos.

Relatie met eerdere besluitvorming:

Zoals hierboven aangegeven heeft u in april 2019 het Bestuurlijk startdocument RES Regio Noordoost Brabant vastgesteld. Het concept bod RES Noordoost Brabant is een uitwerking van het startdocument.

Ook heeft u eerder kennis genomen van het instellen van een Raads werkgroep RES om te komen tot een gewogen Boekels concept bod RES.

Beoogd resultaat:

Op regionaal niveau invulling geven aan de in het Klimaatakkoord gemaakte afspraken over de RES, om zo bij te dragen aan het behalen van de landelijke CO2 doelstellingen voor 2030 en 2050.

Keuzemogelijkheden:

Het concept bod betreft een regionaal bod en is reeds afgestemd in de Stuurgroep RES Noordoost Brabant. De werkelijke invulling en realisatie van de energietransitie in gemeente Boekel is ook aan gemeente Boekel.

Argumenten:

Eerst de gezamenlijke opgave vaststellen. In de regio's komen de energiestrategieën de komende jaren stapsgewijs tot leven. In deze eerste stap wordt het "concept bod" van onze regio vastgesteld. De opgave is gebaseerd op het principe: "wat we zelf gebruiken wekken we zelf op". Op dit moment wordt 12,3 PJ elektriciteit gebruikt in de regio. Hierop denken we 11% te kunnen besparen in 2030 (ten opzichte van 2017). Daarnaast zal de elektriciteitsvraag groeien in de toekomst, door onder andere elektrische auto's en andere warmteoplossingen. Om in 2050

uiteindelijk te voorzien in onze eigen behoefte moeten we in de regio in 2030 ongeveer 5,5 PJ (1,5 TWh) elektriciteit hernieuwbaar opwekken.

De individuele opgaven in elektriciteit per gemeente zijn afgeleid van het huidige energieverbruik van de regio. De regionale opgave is in de Concept RES Noordoost Brabant vertaald naar een opgave per gemeente. Dit is de lokale resultaatverplichting. Naast het energieverbruik is hierbij gekeken naar de besparingsambitie in 2030 en de energieprojecten die op basis van vastgesteld beleid zullen worden gerealiseerd. De zogeheten “pijplijn-projecten”. Duurzame opwekking van warmte is hierin een nieuwe opgave, naast duurzame elektriciteitsopwekking en energiebesparing. Voor warmte is nog geen gemeentelijke uitwerking beschikbaar. Dit moet nog nader worden uitgewerkt in de Transitievisie Warmte 2021.

Gemeenten werken de komende jaren zelf aan hun eigen opgave. Zij kunnen dit indien gewenst samen met andere gemeenten in de regio oppakken. Dit is vastgelegd in de leidende principes voor regionale samenwerking. Bij elk project, lokaal of regionaal, is eerst de lokale democratie aan zet. Gemeenten die om allerlei redenen hun eigen opgave niet alleen kunnen realiseren zullen hierin samenwerking zoeken met omliggende gemeenten. Door ruimte, kennis en financiële kracht te bundelen kunnen deze gemeenten toch aan hun opgave voldoen. Grenzen zijn hierbij niet absoluut. Er kan ook worden samengewerkt met buurgemeenten die in een andere RES-regio liggen. Energieprojecten die samen met andere gemeenten worden gestart, bieden in sociaal en economisch opzicht kansen voor versterking van de regio. Afspraken daarover kunnen worden verwerkt in een bijgestelde RES.

Het afwegingskader biedt een handvat voor lokale afwegingen en besluitvorming. Het is een leidraad, waarvan gemeenten gebruik kunnen maken, aanvullend op de eigen kaders. Bij het maken van de lokale keuzes zijn de gemeenten aan zet. Hoewel de afwegingen lokaal kunnen afwijken, staan we als gemeenten voor dezelfde uitdagingen. Het afwegingskader gaat uit van 5 pijlers: potentie, maatschappelijke acceptatie, koppelkansen, kosten en baten, en landschap. We houden rekening met de waarden van landschap en omgeving. We beperken de maatschappelijke kosten en proberen lusten en lasten van de energietransitie zo goed mogelijk te verdelen. Grootschalige energieprojecten kunnen op een beperkt aantal locaties worden gerealiseerd. En we willen koppelkansen benutten door de energietransitie te verbinden met onder andere de landbouwtransitie en natuurontwikkeling. Met het uniform afwegingskader kunnen alle partijen structuur aanbrengen in hun lokale besluitvormingsproces.

Werkgroep energietransitie Boekel en Ondersteunen BoekelEnergie

Zie inleiding / probleemstelling.

Financiële gevolgen en dekking:

De vaststelling van het concept bod voor de RES heeft voor nu geen financiële consequenties. De opgave in de Concept RES Noordoost Brabant is de basis voor lokale energieplannen. Deze concrete plannen zullen de komende jaren met een financiële onderbouwing aan uw raad worden voorgelegd. In deze plannen worden ook de verbanden gelegd met lokale en regionale landschaps- en omgevingsvisies. Voor een deel zullen de kosten vanuit het rijk worden vergoed. Het is echter ook de verwachting dat de energietransitie de burger geld gaat kosten. De exacte verhouding tussen rijks- en lokale middelen en eigen bijdrage van bewoner staat volop ter discussie. Gedurende de komende 30 jaar is dat onderwerp van politieke besluitvorming.

Werkgroep energiestrategie Boekel

Het oprichten en initiëren van de Werkgroep energiestrategie Boekel vraagt geen financiële bijdrage. Wel ambtelijke capaciteit. Wij verwachten een tijdsbesteding van 8 uur per week. In het gemeentefonds, de decembercirculaire 2019 is € 200.000 per gemeente gelabeld voor de energietransitie en het opstellen van een startnotitie Warmte. In de voorjaarnota wordt deze post gereserveerd. Dit geld willen we o.a. voor de werkgroep inzetten.

Ondersteunen BoekelEnergie

Het extra ondersteunen van BoekelEnergie bestaat uit het vergoeden van kosten die voortkomen uit het houden van de voorlichtingsbijeenkomsten, zoals bijvoorbeeld zaalhuur en verbruik. Ook zullen kosten worden gemaakt voor voorlichtingsmateriaal. Wij adviseren hiervoor een post op te nemen in onze begroting van € 5.000 per jaar. Op basis van gerealiseerd effect kan BoekelEnergie een verzoek tot uitbetaling doen. In het gemeentefonds, de decembercirculaire 2019 is € 200.000 per gemeente gelabeld voor de energietransitie en het opstellen van een startnotitie Warmte. In de voorjaarnota wordt deze post gereserveerd. Dit geld willen we o.a. voor de werkgroep inzetten.

Risico's / kanttekeningen:

Een energietransitie voor iedereen is een basisvoorwaarde voor voldoende draagvlak. Duurzame energie en klimaatneutraal wonen mag niet alleen bereikbaar zijn voor een kleine groep. Een klimaat neutrale samenleving moet voor iedereen, van huurder tot woningeigenaar bereikbaar zijn. We gaan particulier initiatief via energiecoöperaties stimuleren. Daarnaast gaan we samenwerken met woningcorporaties met als doel om voor huurders energiebesparing aantrekkelijk te maken. Resultaten hiervan komen steeds terug in een geactualiseerde RES.

Netbeheerders zullen de nodige voorzieningen gaan treffen. De extra opgewekte hernieuwbare energie moet door het net kunnen worden verwerkt. Enexis heeft een aantal scenario's in het kader van de Concept RES Noordoost Brabant doorgerekend. Hierbij stond de vraag centraal wat de impact is van een aantal scenario's op het net. En wat de benodigde aanpassingen van het net kunnen gaan betekenen in termen van tijd, geld en ruimte. Een eerste analyse laat zien dat er in Noordoost-Brabant op korte en middellange termijn aanpassingen nodig zijn aan het net om de beoogde duurzame opwek te kunnen transporteren.

Bij de planning en fasering van energieprojecten sluiten we steeds aan op de beschikbare transportcapaciteit op het net. We zullen daarom met de regio en met Enexis en TenneT blijven samenwerken om lokale en regionale energieprojecten te laten toetsen en mogelijk te maken. Omdat het net regio-overstijgend is zullen we bovendien afstemming zoeken met de omliggende RES-regio's.

Communicatie:

Langs diverse lijnen en niveaus zal een communicatiestrategie worden ontwikkeld. Door de rijksoverheid en de provincies zijn al campagnes gestart. Gemeenten hebben echter ook lokaal een opdracht om de energietransitie uit te dragen en hiervoor draagvlak te creëren. De communicatie-behoefte verschilt per gemeente of regio. Maar we blijven hierin wel samenwerken en elkaar faciliteren. Of het nu gaat om de opgave of het lokale maatregelenpakket voor de komende jaren. We gaan over de concrete maatregelen en projecten in de komende jaren het gesprek voeren. Met alle belanghebbenden, van jong tot oud, van bedrijven tot maatschappelijke instellingen, kortom, met de gehele samenleving. Wil de energietransitie van de grond komen, dan zal in de samenleving de noodzaak moeten worden gevoeld.

De eerste stappen van communicatie met belanghebbende in gemeente Boekel hebben we al gezet door het instellen van de Raadswerkgroep RES.

Ook het opzetten van de Werkgroep energiestrategie Boekel en het ondersteunen van BoekelEnergie bij het organiseren van voorlichting(s)bijeenkomsten draagt bij aan een directe communicatie met de inwoners van en bedrijven in gemeente Boekel.

Uitvoering en evaluatie:

We willen starten met gemakkelijk te implementeren en effectieve maatregelen die helpen bij het invullen van de lokale opgave van de RES Noordoost Brabant. Ons inziens zijn het opzetten van de Werkgroep energiestrategie Boekel en het ondersteunen van BoekelEnergie dit.

Door de Raadswerkgroep RES zijn nog meer aanbevelingen gedaan waar wat hun betreft direct mee gestart zou kunnen worden. Deze aanbevelingen nemen we mee in het opstellen van het nieuwe duurzaamheidsbeleid. In het najaar van 2020 verwachten wij het duurzaamheid beleid voor de komende jaren te kunnen presenteren.

Voorstel:

In te stemmen met:

1. het regionale concept bod voor 2030 bestaande uit:
  - 5,5 PJ (= 1,5 Tw) aan hernieuwbaar op te wekken elektriciteit;
  - 11% besparing van elektriciteit en warmte;
  - 3 PJ hernieuwbaar op te wekken warmte.
2. de lokale opgave RES voor 2030 van 0,11 PJ (= 0,03 Tw) aan hernieuwbaar op te wekken elektriciteit voor onze gemeente, als bijdrage aan het regionale concept bod en de landelijke doelstellingen, zoals opgenomen in de Concept RES Noordoost Brabant;
3. de leidende principes voor regionale samenwerking in de RES Noordoost Brabant;
4. het afwegingskader als handvat voor het afwegen van lokale- en (sub)regionale gebiedskeuzes, gericht op de realisatie van de RES opgave.

En kennis te nemen van:

5. het oprichten en faciliteren van een Werkgroep energietransitie Boekel voor een periode van 2 jaar.
6. het ondersteunen van BoekelEnergie bij het organiseren van voorlichting(sbijeenkomsten) over RES onderwerpen.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Boekel
De secretaris de burgemeester

J.G. Marcic

P.M.J.H. Bos

Bijlagen die zijn bijgevoegd:

1. Concept-RES Noordoost Brabant, met bijbehorende bijlage bestaande uit:
  - 1.1. Regionale Structuur Warmte RES-NOB;
  - 1.2. Rapport Achtergrond verbruik en potentie RES NOB;
  - 1.3. Afwegingskader landschap RES NOB;
  - 1.4. Notitie Koppelkansen RES-NOB;
  - 1.5. Rapport Maatschappelijk acceptatie RES-NOB;
  - 1.6. Rapport Maatschappelijke Kosten Baten RES NOB.
2. Adviesrapport Raadswerkgroep RES.